

EMERGENT PLANNING AND TERRITORIAL PROSPECTIVE STRATEGY – A NEW WAY FOR DESIGNING THE FUTURE OF URBAN SETTLEMENTS

PLANIFICAREA EMERGENTA ȘI PROSPECTIVA STRATEGICĂ TERITORIALĂ – UN NOU MOD DE A CONCEPE VIITORUL COLECTIVITĂȚILOR TERITORIALE

Marius PROFIROIU

*Department of Public Administration, Academy of Economic Studies, Bucharest, Romania
Catedra de Administrație Publică, Academia de Studii Economice, București, România
mariusprofiroiu@yahoo.com*

Abstract

Pollution, limited resources, social problems all indicate the stringent need for territorial public management. The negative evolution of this phenomenon stresses out the fact that central state is losing its leadership role at the local level, which forces the state to take into consideration a new approach. The aim of this paper is to present new instruments for analyzing the territories and planning their future.

Territorial planning should be regarded as a contextual piloting instrument which must unleash the autoregulation process in order to transform the systems. Such kind of planification must use a certain type of expertise, that should not impose solutions in a very strict manner and that should be based both on retrospective and prospective analysis, making use of the animation competencies and the synthesis competencies of contradictory knowledge.

Prospection is a modality of reflexion placed in the general field of strategic analysis. It consists in building an analytical framework which allows simultaneous investigation of the determinants of the economic and social system, level of freedom and movement possibilities, all part of an approach oriented towards the elaboration of strategic future oriented projects, able to change the actual state of affairs.

Keywords: emergent planning, strategic prospective, urban settlements

Rezumat

Poluarea mediului, limitarea resurselor, problemele sociale ne indică nevoia stringentă de management public la nivel teritorial. Agravarea acestor fenomene arată faptul că statul central își pierde rolul său de conducător la nivel local, fapt ce impune un nou mod de abordare din partea statului. Lucrearea de față își propune să prezinte noi instrumente de analiză a teritoriilor și de planificare a viitorului acestora. Planificarea teritorială trebuie să fie un instrument de pilotaj contextual care să vizeze declanșarea procesului de autoreglare în scopul autotransformării sistemelor. O astfel de planificare trebuie să recurgă, de asemenea, la un anumit tip de expertiză care să nu impună soluții într-o manieră verticală și să aibă la bază atât analize retrospective, cât și prospective, făcând apel la competențele de animare și de sinteză a cunoștințelor contradictorii. La rândul său, prospectiva reprezintă un

mod de reflexie plasată în cadrul câmpului general al analizelor strategice. Aceasta constă în construirea unui cadru analitic ce permite în mod simultan studiul determinanților sistemului social și economic, al gradului de libertate și al posibilităților de mișcare al acestuia, într-o abordare orientată către elaborarea de proiecte cu caracter strategic, îndreptate spre viitor, susceptibile de a schimba starea de lucruri actuală

Cuvinte cheie: planificare emergentă, strategie prospectivă, colectivități teritoriale

1. Considerații generale privind necesitatea planificării la nivelul colectivităților teritoriale

1.1 Definirea conceptului

Termenul de planificare a apărut destul de târziu, mai întâi într-un context economico-politic, pentru ca apoi să se propage în marile întreprinderi, devenind o metodă folosită în mod curent. În raport cu planul, planificarea reprezintă un proces.

Din punctul de vedere al planificării teritoriale și al încadrării sale în sistemul juridic, putem distinge două tipuri de plan: planul în sens propriu și planul în sens figurat.

- Planul în sens propriu are un caracter teritorial. Acesta descrie unul sau mai multe teritorii, pe care le împarte în zone, delimitând astfel câmpul de aplicare a regulii de drept. Un astfel de plan are o funcție de coordonare, de diferențiere și de echilibru între diversele entități teritoriale (colectivități teritoriale).
- Al doilea tip de plan a făcut obiectul a numeroase definiții. Dintre acestea le putem cita pe cele propuse de H. Mintzberg: «Planificarea este o procedură formalizată, care are drept scop obținerea unui rezultat bine determinat, sub forma unui sistem de decizii integrate».

Procesul de planificare se descompune în elemente tip, cum ar fi:

- definirea scopurilor (scopuri, obiective, proiecte, strategii, tactici);
- analize (retrospective și prospective);
- măsuri (pentru atingerea scopurilor fixate);
- mecanisme de evaluare.

Terminologia utilizată pentru descrierea acestui mecanism este diversă; vocabularul juridic și politic evită termenul de «planificare» preferând utilizarea termenelor de programe, linii directe, orientări

generale. Aceste planuri au o funcție de coordonare, de gestiune, de comunicare și de raționalitate într-un context care a devenit «turbulent».

1.2. Necesitatea planificării teritoriale

Regula de drept ca instrument al gestiunii democratice este un concept fondator al statului liberal. «*Statul liberal*» are ca rol esențial definirea cadrului general și arbitrarea conflictelor ce pot apărea.

În acest context trebuie înțeles principiul de legalitate: puterea statului, redusă la minim, se justifică atunci când se bazează pe reguli generale și abstracte (impersonale) stabilite într-un mod democratic de către Parlament și supuse referendumului. Acestea sunt reguli de drept unde legea constituie exemplu tip.

Puterea executivă, în consecință, trebuie să reacționeze în relațiile sale cu persoanele administrate sub rezerva legii. Acest fapt garantează o acțiune democratică în măsura în care aplicarea regulii de drept către administrație, în cazul în speță, nu reprezintă decât reproducerea fidelă – individuală și concretă – a normei generale și abstracte. O primă citire a legii permite anticiparea interpretării pe care o va face administrația într-un caz particular. De exemplu, dacă legea spune «construcțiile care depășesc x metri trebuie demolate», este suficient să citim acest lucru pentru a fi în măsură să anticipăm decizia de demolare, pe care o va lua administrația. Principiul de legalitate este pus în aplicare prin separarea puterilor: puterii legislative îi revine regula de drept, puterii executive – actul în speță, iar tribunalelor controlul conformității de execuție a regulii.

Revenind la principiul de legalitate, trebuie admis faptul că acest mecanism de gestiune democratică, prin intermediul regulii de drept, nu poate funcționa într-o manieră optimă decât dacă există o legitimare democratică suficientă la nivelul normei juridice, dacă aplicarea acesteia, în cazul în speță, nu este decât simpla repetare a conținutului regulii de drept, dacă este posibil să clasificăm într-un mod univoc un act în categoria regulilor de drept sau a celor de acte în speță.

Complexitatea contextului social și a specialității teritoriale face ca aceste condiții să nu fie niciodată îndeplinite în întregime.

Constatăm faptul că este necesară o diminuare a densității normative.

Ordinea juridică trebuie să găsească mecanisme complementare, care să facă față incertitudinilor existente. Controlul public al activității statului nu mai poate fi asigurat în acest caz numai pe baza

principiului de legalitate: expresia democratică a regulii de drept nu mai este capabilă să-și găsească ecoul în decizia administrativă, deoarece prin intermediul diminuării densității normative deciziile politice sunt respinse în stadiul aplicării legii de către administrație.

În vederea soluționării acestei probleme, ordinea juridică a făcut apel la tehnica de planificare. Planul este inserat între lege și aplicarea sa. Un stat de drept trebuie să dezvolte un anumit tip de planificare și să respecte aceleași principii și garanții vizate de modelul de legalitate:

- un proces de planificare deschis, consensual și participativ în vederea garantării principiului democratic;
- tendință crescândă de publicare a planurilor, adaptată intensității efectelor juridice ale fiecărui act și compatibilă cu mediile moderne;
- un control, care nu se limitează la un examen formal; dezvoltarea unor metode de evaluare pluraliste adecvate.
- recunoaștere a diversității formelor juridice ale planului.

Confruntată cu aceste exigențe, ordinea juridică a conceput într-o manieră pragmatică un nou model inspirat de principiul legalității. Nici dreptul, nici planul nu sunt singurele capabile să dirijeze societatea într-o direcție precis determinată, cu atât mai mult cu cât statul are dificultăți în ceea ce privește coordonarea mediului său. În acest caz apare nevoia unei noi forme de gestiune, și anume: managementul public.

1.3. Nevoia de management public la nivel teritorial

Poluarea mediului, limitarea resurselor, problemele sociale ne indică nevoia stringentă de management public la nivel teritorial. Agravarea acestor fenomene arată faptul că statul central își pierde rolul său de conducător la nivel local, fapt ce impune un nou mod de abordare din partea statului. «Statul - providențial», laborios construit încă de la sfârșitul secolului al XIX-lea – începe să piardă teren. Deci, trebuie găsite alte soluții. Dar nu toate aceste soluții se integrează destul de facil în structurile deja existente: managementul, de exemplu, se înscrie dificil în mediul juridic, științele juridice fiind cele care au predominat în cultura administrativă de până acum.

Ne putem pune întrebarea, dacă existența statului «*managerial*» sau existența unui stat «*reflexiv*» ar fi cea mai bună soluție în momentul de față.

Raționamentul pur economic nu poate fi aplicat la nivelul unui stat. Existența unei concurențe anarhice riscă să conducă la declinul coeziunii necesare gestiunii societăților complexe. Deci, trebuie găsit un alt model de stat, bazat pe modelul liberal și providențial (nici managerial și nici minimal) care să fie capabil să asigure un rol de conducere și coordonare democratică.

În literatura de specialitate se face referire la *statul de drept «reflexiv»*, care se pare că reprezintă un echilibru între *statul «supraveghetor»* și *statul «intervenționist»*. Acesta are un rol mediator și de modelator. Aspectul liberal al dreptului reflexiv decurge din concepția conform căreia diferitele sisteme sociale ce dețin o autonomie relativă devin capabile să deçoace imperatiile pilotajului etatic utilizând propriile lor opțiuni. Dificultatea practică a dreptului reflexiv va apărea în momentul aplicării acestuia. De aici rezultă necesitatea găsirii unor instrumente adecvate.

1.4. Planificarea «emergentă»

Scopul ordinii juridice este să dezvolte instituții și instrumente noi, care să permită combinarea normelor autoritare, normelor incitative (subvenții) și normelor reflexive. Prof. Papadopoulos admite faptul că statul reflexiv păstrează un rol de mediere și planificarea își menține întreaga sa relevanță, ca instrument de gestiune a conflictelor dintre subsisteme.

Teza existenței statului reflexiv este susținută și de prof. L. Bobio, care acceptă acest mod de abordare, însă afirmă faptul că planificarea trebuie să se transforme printr-o întărire a componentei de coordonare orizontală în detrimentul celei verticale.

“Bineînțeles, funcțiile de coordonare, de supervizare sau de planificare nu au dispărut. Dimpotrivă, lărgirea rolurilor statului a necesitat o întărire a politicilor orizontale. Planurile sau bugetul de stat reprezintă rezultatul interacțiunilor complexe dintre sectoarele care realizează politici specifice. Atâta timp cât acestea sunt impuse de sus ele eșuează în cea mai mare parte”. (L. Bobio). Cu alte cuvinte, este necesar ca planificarea să se transforme și să devină instrumentul de punere în aplicare a dreptului reflexiv armonizând diferitele strategii ale acțiunilor reflexive.

Y. Papadopoulos clasifică aceste strategii în două grupuri distincte și opuse:

- pe de o parte, *strategiile specifice*, care vizează recunoașterea diferențierii sociale, a metodelor de management: medierea, consultarea, conceperea și punerea în practică a acestora.

- pe de altă parte, *strategiile universale* au ca scop atenuarea efectelor diferențierii precedente (strategiilor specifice) prin punerea în practică a unor sisteme de coordonare descentralizate neierarhice (planificarea orizontală între subsistemele sociale și subsistemele spațiale). În acest context, planificarea trebuie să coordoneze nu numai diferitele strategii între ele, ci în mod egal și mecanismele de coordonare.

Statul nu trebuie să impună congruența comportamentelor cu așteptările planificatorilor, în schimb el va urmări punerea în practică a unor proceduri propice concertării și coordonării.

Planificarea teritorială trebuie să fie un instrument de pilotaj contextual care să vizeze declanșarea procesului de autoreglare în scopul autotransformării sistemelor. Acest tip de planificare poate fi considerată ca o planificare consensuală, bazată pe un sistem ce necesită o geometrie variabilă corespunzătoare unei forme noi de organizare, făcându-se apel la tehnicile de informare și comunicare noi apărute. O astfel de planificare trebuie să recurgă, de asemenea, la un anumit tip de expertiză care să nu impună soluții într-o manieră verticală și să aibă la bază atât analize retrospective, cât și prospective, făcând apel la competențele de animare și de sinteză a cunoștințelor contradictorii. Totodată, acest tip de planificare impune un proces de învățare mutual și permanent prin încercări și erori puse în evidență cu ajutorul unui mecanism de evaluare pluralist.

Organizația în formare trebuie dotată cu o structură emergentă care provine dintr-o stare inițială unde nimic nu lasă să se întrevadă noile reguli de funcționare. Acest fenomen a fost descris de H.Mintzberg.

În opinia lui Mintzberg, organizațiile dezvoltă planuri pentru viitor și în același timp remarcă cum structurile lor au devenit emergente în urma acțiunilor din trecut. El împarte strategiile organizației în două categorii. Primele sunt considerate *strategii intenționale*, iar celelalte *strategii realizate*. Strategiile propuse și realizate pot fi numite *strategii aprobate*, iar cele care nu au fost realizate se pot numi *strategii nerealizate*. Literatura de specialitate recunoaște existența celor două posibilități, cu o evidentă preferință pentru strategiile propuse. Ceea ce nu se recunoaște încă este a treia posibilitate numită *strategia emergentă*: când forma care a apărut nu a fost cea dorită inițial. Acțiunile întreprinse în mod progresiv converg în timp către o anumită coerență sau formă.

Această noțiune de strategie emergentă este apropiată de tipul de planificare corespunzător statului reflexiv. Aceasta conciliază elementele divergente ale definiției dreptului reflexiv și permite asigurarea unui anumit control.

În opinia lui H. Mintzberg nu există strategii în mod clar deliberate sau pur emergente. Toate strategiile din practică necesită o îmbinare într-o manieră sau în alta, pentru menținerea unui anumit control.

Ipoteza conform căreia planificarea statului de drept este o planificare emergentă se opune planificării directive, în măsura în care conceptul de obiectiv este completat de conceptul de proiect, în sensul definit de profesorul J. P. Boutinet "mix de reușite și eșecuri". Această evoluție este derutantă pentru planificatori și în special pentru juriști, deoarece consacră într-un anumit fel fenomenul de inversare ierarhică (analizat de A. Morand) vizavi de sistemul juridic: după modelul tradițional al lui Kelsen, dreptul este stabilit într-o manieră democratică de către autoritățile centrale și pus în aplicare la nivel local de administrație (drept public) sau de către particulari (drept privat). Însă remarcăm o inversare, și anume: dreptul se creează în mod progresiv, pornind de la experiențele realizate la nivel local; este vorba de un proces experimental de ajustare progresivă.

În literatura de specialitate se pune întrebarea dacă trebuie sau nu să regretăm această evoluție care nu garantează nici securitate nici previzibilitatea dreptului ?

Prof. C. A. Morand își pune această întrebare în funcție de perspectiva securității raporturilor sociale. În opinia acestuia, pentru cea mai mare parte a indivizilor, insecuritatea relativă față de drept este mai suportabilă decât pierderea locurilor de muncă sau a locuinței. În fapt, el afirmă că această suplețe a dreptului devine o forță în domeniul creativității deoarece acesta permite adaptarea în cele mai multe din cazuri la situații neprevăzute.

Probabil această părere corespunde unui model democratic al unei societăți care își asumă complexitatea și care, în același timp, dorește să coordoneze societatea pe o perioadă lungă de timp și ia în considerare și riscul alunecării spre totalitarism.

Concluzionând, putem admite faptul că planificarea emergentă în mediul de drept reflexiv este un instrument integrator pentru managementul teritorial. Acesta trebuie să utilizeze tehnicile de planificare teritorială emergente pentru a răspunde exigențelor contradictorii de echitate, eficacitate, durabilitate și de creativitate. Însă unii autori afirmă că trebuie temperat interesul pentru planificarea emergentă, în

primul rând datorită contradicțiilor care apar în cadrul dreptului reflexiv, între dirijism și derivă, datorită riscului de șantaj și de reprezentare a grupurilor mai bine organizate.

Planificarea emergentă implică o etică de responsabilitate, ceea ce denotă un mare optimism (Papadopoulos, 1995).

Din punct de vedere operațional, absența unor criterii precise pentru a orienta preferințele către una sau alta dintre strategiile descrise oferă posibilitatea operării cu un plan emergent mai dificil și incert.

O astfel de concepție asupra planificării este empirică; dar nu este dogmatică.

Cu toate acestea, în ciuda imprevizibilității dezarmante a dreptului reflexiv, a riscurilor potențiale, planificarea emergentă poate fi considerată un instrument necesar managementului teritorial.

Această instabilitate permanentă nu este cumva, parafrazând pe prof.R.Fivaz, promisiunea că aceste căi aventuroase, nescrise dinainte, satisfac acest impuls, de a da indivizilor sentimentul că există: nevoia de acțiune ?

2. Prospectiva strategică teritorială – un nou mod de definire a viitorului unei colectivități teritoriale

Prospectiva reprezintă un mod de reflexie plasată în cadrul câmpului general al analizelor strategice. Aceasta constă în construirea unui cadru analitic ce permite în mod simultan studiul determinantilor sistemului social și economic, al gradului de libertate și al posibilităților de mișcare al acestuia, într-o abordare orientată către elaborarea de proiecte cu caracter strategic, îndreptate spre viitor, susceptibile de a schimba starea de lucruri actuală.

Reflecția prospectivă încearcă să analizeze elementele care compun sistemul social-economic și relațiile dintre acestea; ea este diacronică atunci când studiază procesul propriu fiecărui subsistem în timp.

Analiza prospectivă constituie un efort de integrare a elementelor proprii unui sistem, în cadrul dinamicii acestuia.

În acest context, această analiză vizează stabilirea unor legături între procesul de decizie existent, imaginile agenților care intervin la nivelul sistemului social-economic și alegerile strategice, care constituie viitorul.

2.1. Obiectivele generale ale prospectivei strategice

Analiza prospectivă se încadrează în câmpul științelor de acțiune, în măsura în care acestea vizează elaborarea strategiilor de transformare sau de adaptare a realității sociale și economice.

În plus, ea favorizează expresia colectivă a unei reflecții aprofundate a agenților economici și sociali, implicați în obiectul de studiu, folosind diverse tehnici, din care amintim: creativitatea, elaborarea de scenarii și de imagini proprii ca tentative de reprezentare a unei situații date în diferite contexte posibile.

Ținând cont de această abordare, este vorba de scoaterea în evidență a restricțiilor, a riscurilor, a inerțiilor, a pericolelor, dar și a fenomenelor favorabile viitorului, a oportunităților de acțiune sau a virtualelor modificări a «regulii de joc» în conduita agenților sociali și economici care intervin.

În definitiv, analiza prospectivă constă într-o gândire pe termen lung în vederea reacționării cu mai multă eficacitate asupra mecanismelor de luare a deciziilor pe termen scurt, pe baza unui orizont de timp, care permite reorientarea sistemului economico-social.

2.2. Tipologia prospectivelor teritoriale

În cadrul analizei prospective există trei tipuri de abordări posibile:

- analiză prospectivă cognitivă
- analiză prospectivă participativă
- analiză prospectivă decizională

a) Analiza prospectivă cognitivă

Analiza prospectivă cognitivă are două obiective importante:

- a) înțelegerea realității;
- b) enunțarea de ipoteze asupra viitorului posibil.

Primul aspect, cu alte cuvinte analiza obiectului reprezintă punctul de plecare al analizei prospective.

Cunoașterea acestui obiect impune utilizarea diferitelor discipline ale științelor sociale în vederea realizării unei lizibilități globale a obiectului de studiu (analiză).

Instrumentul principal de punere în interacțiune a diferitelor câmpuri disciplinare (economie, sociologie, științe politice, istorie, geografie) este *analiza sistemică*. Aceasta ocupă un rol important în analiza prospectivă, în măsura în care ea permite «mobilizarea» diferitelor moduri de abordare, în mod tradițional separate, în scopul scoaterii în evidență a relațiilor dintre diferite domenii și a mizei strategice.

În interiorul abordării sistemice, este necesară scoaterea din evidență a proceselor active, a factorului de schimbare, recompunerea mizelor și situațiilor în momentul la care le observăm. În acest caz, este vorba de o abordare dinamică a cunoașterii sistemice a realității bazată pe câteva aspecte importante: decât o marjă de manevră limitată celor care au intenția să dezvolte o reflecție sau o acțiune strategică.

Rolul agenților publici este important, luarea unor poziții din partea acestora, în cadrul unui sistem instabil, face ca miza strategiei unei zone să basculeze într-o direcție sau în alta și să aibă efecte durabile.

În raport cu teritoriile (colectivități teritoriale), unde aspectul politic și instituțional este important, agenții publici au un rol de supraveghere și de coordonare a proceselor sociale. Aceștia au ca obiectiv prefigurarea unui viitor colectiv acceptabil pentru toți, capabil să antreneze adeziunea cetățenilor, în mod particular să sudeze corpul social, într-o perioadă marcată de reglementare, izolare și atomizare.

Analiza prospectivă nu constituie nimic în plus decât efortul de organizare a unui cadru de reflecție și de acțiune colectivă, care constă în:

- rezolvarea situațiilor de bază și a ostacolelor structurale;
- punerea în evidență a oportunităților pe care colectivitatea teritorială le poate juca;
- nivelurile diferite ale ritmurilor de evoluție a diferitelor subansamble sau subsisteme, în raport cu ansamblul;
- interacțiunile dintre subsisteme, fiecare subansamblu interacționează cu altele, în funcție de mecanismele proprii;
- modul de integrare a realității studiate într-un ansamblu sau sistem mai vast.

Un al doilea aspect în analiza prospectivă cognitivă este *construirea de ipoteze asupra viitorului posibil al realității* pe care o studiem, cu alte cuvinte crearea de «scenarii».

Analiza prospectivă cognitivă nu este o disciplină predictivă, nu are ca obiectiv stabilirea formei și substanței clare a viitorului. Trebuie să admitem că pentru toți, inclusiv pentru cei care fac analize prospective, viitorul rămâne o enigmă. Dacă ne gândim la viitor asta nu înseamnă că acesta va fi și realitatea imaginată de noi.

Analizele prospective se realizează în cadrul unui univers cu raționalitate limitată, în care fiecare nu are decât o viziune parțială a comportamentelor posibile ale celorlalți.

În fapt, putem considera viitorul ca un mixt de mecanisme și de procese determinate de o traiectorie relativ rațională.

Pentru a se exprima cu o anumită probabilitate de veridicitate, specialiștii în domeniul prospectiv au elaborat diferite metode de analize, cum ar fi: anchetele tip Delphi și elaborarea de scenarii.

Un scenariu este construirea coerentă a unor ipoteze, pe orizonturi de timp variabile, scoțând în evidență contradicțiile și mizele strategice importante. Putem distinge scenarii exploratorii și scenarii normative. Totuși, trebuie să ținem seama ca scenariul nu este altceva decât un exercițiu, care vizează ușurarea reprezentării realului în devenire. Înainte de toate, acesta nu este decât un instrument pedagogic.

b) Analiza prospectivă participativă este în mod egal importantă.

Un analist în domeniul prospectiv este înainte de toate un animator al unei dezbateri colective, al unei reflecții colective.

Utilizarea unor matrice de analize strategice vizează «raționalizarea» ansamblului punctelor de vedere și crearea unei imagini colective coerente.

Analizată din acest punct de vedere, prospectiva participativă se situează în sfera de acțiune a tehnicilor de punere în relație directă a experților din domeniu cu societatea civilă.

c) Analiza prospectivă decizională are ca obiectiv principal sprijinirea agenților sociali, politici și economici în procesul de luare a deciziei.

Concretizarea acestei analize se realizează sub forma planificării sau a programării strategice.

Între aspectul teoretic al scenariilor și cel al programării strategice, o abordare interesantă este cea a «avansării» în domeniul prospectiv, cu alte cuvinte: ce pași trebuie făcuți din t_0 la t_1 pentru a ne putea plasa pe un drum care apoi să ne permită accesul în t_2 ?

Plecând de la aceste aspecte metodologice, analiza prospectivă vizează ca o colectivitate teritorială să reflecteze asupra viitorului său. Cetățenii unei colectivități teritoriale exprimă nevoia unei identități culturale, a sentimentului că există un nivel de decizie eficace pentru asigurarea echilibrului social-economic la nivelul zonei, necesitatea cunoașterii riscurilor de ruptură socioeconomică și nu în ultimul rând a participării membrilor colectivității la definirea strategiilor de dezvoltare la nivel teritorial.

2.3. Principiile necesare aplicării analizei prospectivei strategice la nivelul colectivităților teritoriale

Înainte de a începe o analiză prospectivă teritorială trebuie să ținem seama de următoarele principii:

1. Înainte de a fi o metodă, analiza prospectivă este o stare de spirit, care vizează să pună în discuție sisteme de referință obișnuite;
2. Analiza prospectivă înseamnă a gândi în mod global toate interconexiunile existente în dinamica procesului supus analizei;
3. Analiza prospectivă este un mod de gândire orientat către acțiune și decizie: gândire pe termen lung, pentru a putea reacționa pe termen scurt;
4. Analiza prospectivă este o formă de organizare a modului de reflecție, o «artă» a expresiei colective;
5. Analiza prospectivă se situează la intersecția dintre cunoștințele unui sistem și modul de acțiune a agenților economico-sociali și politici care intervin;
6. Analiza prospectivă este un mod de gândire care urmărește combinarea raționalului cu imaginarul, revoluționarea creativității cu realitatea;
7. Analiza prospectivă își propune evoluția mentalităților, normelor și a tabuurilor existente;
8. Analiza prospectivă insistă asupra riscurilor de ruptură sau de schimbare a evoluției;
9. Analiza prospectivă este un reductor al incertitudinii și este un mijloc de a oferi noi marje de manevră colectivităților teritoriale.

Așadar, sistemul teritorial este un sistem dificil de manevrat, cu determinanți puternici ancorați în procesul socio-cultural, deci apriori supus unei inerții puternice. În plus, este un sistem care depinde de acțiunea altor sisteme (economice, sociale, administrative, culturale, instituționale, politice), fiecare din

aceste sisteme considerate au logica lor proprie de funcționare, propriile inerții, disfuncționalități specifice care reacționează asupra structurii teritoriului considerat, teritoriu care, indiferent de natura sa, este legat de exterior, nelăsând punerea în practică a acestor oportunități, ca urmare a consensului opiniilor partajate.

BIBLIOGRAFIE

1. Profiroiu M. – Managementul strategic al colectivitatilor locale, ED.Economica 2002
2. Profiroiu M. – Politici publice; teorie, analiza și practică, Editura Tribuna Economică, 2006